

inserirati se sprejemajo in velja
zrisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
15 " " " " 3 " "
Pri večkratnem tiskanju se
osnova primerno zmanjša.

Rokopis

se ne vračajo, defrankovana
pisma se ne sprejemajo.

godišnje prejema obravnava
v administraciji in ekspedicijski na
velikem trgu št. 9, II. nad-
stropji.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr
Za polleta . . . 5 " " "
Za četrt leta . . . 2 " " "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
Za pol leta . . . 4 " " "
Za četrt leta . . . 2 " " "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na velikem trgu št.
9, v II. nadstropji.

Izhaja po trikrat na teden
sicer v torek, četrtek in soboto.

Kdo želi prepira?

Kdor o prepiru živi, ta si želi, da bi v hiši, kjer stanuje, nikdar ne bilo miru. Kdo pa želi v Avstriji, ti obširni domovini raznih narodov prepira? Nihče drugi, nego tisti, ki s prepriro hočejo kaj doseči in zdražbe delajo iz samopridnosti ali iz hudobije, mogoče da tudi iz nevednosti? Vojska se ne pelje zaradi boja, tudi prepir ne sme biti zaradi prepiranja, marveč zaradi miru in sprave. Kdor more to razumeti, naj razume! Te misli prodirajo po časi pri nas, in kedar bodo sploh obveljale, bode mir med narodi v Avstriji; vlada hoče imeti mir, hoče biti pravična vsem narodnostim, ali pa narodi hočejo mir? Tisti, ki je dosihmal gospodoval vidi mir v tem, da bi ga nihče ne motil v njegovem posestvu, pri svojih domišljenih pravicah, zatirani in ponižani pa s takim mirom ne more biti zadovoljen, on si želi miru tedaj, ko bode tudi on pravice uživati v hiši. Nikjer v Avstriji pa ni tako ostrega boja med narodnostmi, kakor ravno na Češkem. Dežela ima svojo zgodovino, češka literatura ni od danes do jutri.

Čehov je več v deželi nego Nemcev, ki stanujejo skupno le ob deželni meji, kjer so se iz raznih vzrokov naselili. Vendar hočejo Nemci biti prvorojeni v deželi, in tudi vse pravice uživati; iz češke zemlje prihajajo najbolj zagriznjeni nemčurji v državni zbor, prejšnje vlade so vso silo obračale, da pomagajo Nemcem v deželi do gospodarstva. Ni ga miru med narodnostima v deželi, vendar oboje narodnosti sprevidite, da tako ne

more in ne sme biti več, zato se oglašajo tu in tam vodje naroda, ter podajajo prijateljsko roko sorojakom. O takem glasu hočemo danes nekaj malega govoriti.

Poslanec selskih občin v Chrudimskem okraju dr. Gabler je zbral v četrtek 11. t. m. volilce skupaj in pri ti priliki je govoril v razmerji obeh narodnosti v kraljevini Češki. Ozerl se je na kratko v zgodovino nazaj, ter narisal z živimi barvami sliko tega, kakor je sedaj v deželi, temu nasproti pa razmerje, kakoršno bi imelo biti na korist pravemu rodoljubju in prostosti.

Kazal je, kako je treba razločevati tukaj med nemškimi prebivalci in tisto stranko, ki se je poprej imenovala vstavoverna stranka, sedaj pa združena levica, ti stranki so nemški avstrijski narodi le v to, da jim gospodari in samopridno z njim ravna. Stranko ne vodi nič drugega, nego poželenje po bogastvu in gospodstvu, avstrijska stranka to ni, kajti ako se stvar ogleda prav do dobrega, mora se reči o stranki, da ni avstrijska, ali da ne ve, kar dela. Ta stranka dela na to, da narodni prepir v Avstriji nikdar ne neha, da bi potem nastopila skrajnost (katastrofa) za Avstrijo pogubonosna. Zoper to stranko je treba delati z vsemi močmi, ki so dovoljene, nemškemu prebivalstvu pa moramo dopovedati, da češki narod v nerazdeljivi kraljevini ne zahteva nič drugega nego, da se enakopravnost v resnici in dejanji izpelje, izključena naj bode vsaka narodna preoblasta. Nemški „Schulverein“ ne pomeni nič drugega, nego da hoče stranka nadaljevati germanizovanja, da

bi potem lože gospodovala, sedanja vlada pa, ki razumeva, kar je Avstriji na korist, je pa opustila to germanizovanje, ta stranka proslavlja cesarja Jožefa II, in s tem se zlorabi zgodovina zgolj na korist tisti stranki, cesar Jožef II, ko bi bil zgolj avstrijski cesar, bi ne bil priznal take stranke.

Češki narod, tako je končal govornik, nikakor ne zgubi na svoji veljavi, ako pri vsaki priliki glasno zakliče, da odkritosrčno želi narodnega miru v deželi in hoče zanj delati. Sprejeli so jednoglasno to resolucijo:

„Mi tukaj zbrani volilci Chrudimskega selskega okraja razložimo, da hočemo s svojimi nemškimi rojaki v prijaznosti živeti v nerazdeljivi kraljevini Češki, katero smo zmiraj smatrali za neodkrušljivi in celoskupni del avstrijskega cesarstva, in mi od svoje strani smo zmirom pripravljene za vse, da se ta prijateljska zveza vtrdi in večvrsti. Tako prijateljsko zvezo med obema narodoma, ki prebivata v ti kraljevini, terja prava vljudnost in pravo svobodoljublje, ki je poglaviti pogoj, da se razvije vstavna Avstrija, in slednjič smo tega prepričani, da to prijazno razmerje more služiti tudi v to, da se odverne skrajnost, katera žuga ne le avstrijski državi, marveč vsi Evropi, namreč osodepolni boj med germanskim in slovanskim svetom. Tako prijaznost pa hočemo imeti le na taki podlagi, da se narodna enakopravnost v načela prizna in vsestransko izpelje, samo ob sebi se razume, da tukaj ni prostora ne za nemško, niti za slovansko nadvlado. Z vsemi pripomočki, ki so nam na razpolaganje, borili se bomo zoper

Listek.

„O starosti človeškega rodu“.

Spisal Ivan Šubic.

Ljubljanski Zvon“ II. leto, 12. zvezek str. 750—754.

(Dalje.)

Dr. F. Pfaff navaja*) sledeče besede zaslužnega preiskovalca duplin Boyd-Dawkins-a: „Vsak poskus, določiti absolutni čas predzgodovinskih dogodkov mora se ponesrečiti, ker se opira na neverjetno mnenje, da so prirodne sile delovale enakomerno in da nam more njihovo delo služiti v prirodno merilo časa. Mi nimamo nikakega vzroka se poprijeti misli, da so zapleteni pogoji, po katerih se dandanes doline izpirajo, bili cel čas taisti in storjeno delo je tedaj sicer merilo za porabljeno silo, ne pa za dolgotrajnost časa, v katerem je sila delovala.“

Jednako odločno govori tudi Dr. O. Heer, Belgrand, Le Hon, Habenicht in drugi, kateri pričajo, da Lyellovo načelo, po katerem prirodne sile vedno počasi, enakomerno

delujejo, ni še nikakor dognana, dokazana resnica.

Kako malo da je zidati na mnenje, da voda pravilno deluje in spreminja zemeljsko površje, kaže naličen zgled, ki se kaj pogosto navaja**). Morje vedno bolj izgledava obrežje Medoc-a ob gascognijskemu zalivu. Stari Noviomagus, katerega je l. 580 po Kr. morje požrlo, leži sedaj pod vodo v razvalinah. Od leta 1818 jeli so natančno določevati in paziti, kako hitro da morje prodira. Od l. 1818 do 1830 je morje 180 mtr. tal pridobilo. Ako napravimo poprečni račun, dobimo na leto 15 mtr., in potem računu bilo bi morje v naslednjih 12 letih, tedaj od 1830 do 1842 pridobilo zopet 180 mtr. v onih 12 letih pa je vzelo 350 mtr., tedaj namesto 15 mtr., 29 na leto in od 1842 do 1845 celo 35.

Tudi pri slapu reke Niagare nas nič ne sili vzeti, da je ta veletok svoj vodotoč vedno s taisto hitrostjo izstruževal in izdolboval, kakor dandanes. Kdo ve, če ni imela reka Niagara prejšnje čase, zlasti v ledeni dobi še mnogo več vode, kakor je ima sedaj

in je vsled tega hitreje kopala svoje korito. In, so li tla, po katerih teče Niagara, povsod jednako trdne?

O matematični natančnosti tedaj tudi pri Lyellovem računu ni govoriti. Zdi se, da je tudi naš pisatelj taistega mnenja, ker pristavlja pogojni stavek: „ako je opazovanje največjega strokovnjaka v geologiji, Lyella, pravo“. Mogoče, da se je tudi tukaj Lyell za precej zmotil, kakor mu je račun unesel pri reki Mississipi. Ko je bil namreč prvi v Zjedinjenih državah, preračunal je iz podatkov, ktere je dobil o naplavinah reke Mississipi, da se delta te reke dela že 100.000 let. Ko je kasneje meril in opazoval, bil je primoran to število za polovico znižati in vzel je 50.000 let.

Nič nas tedaj ne sili, pritrditi Lyellovemu računu. Dalje pa tudi to vprašanje, je li račun Lyellov povsem utemeljen, za nas nima posebne važnosti. Naj izpira Niagara svoje korito že 36 tisoč let, ali pa še več ali manj; za naše vprašanje, za določevanje starosti človeškega rodu nima nikake prave cene, kar bomo kasneje še natančneje spoznali.

*) Schöpfungsgeschichte.

**) Reusch, Güttler.

neopravičeno gospodstvo tako zvane vstavoverne stranke, svojim nemškim rojakom bomo pa vsaki čas podali prijateljsko roko, da se odstrane vse opovire in da se z lep porazumemo o vseh točkah, ki so na potu narodnemu miru, kajti ne le možno, marveč tudi neogiblivo potrebno je, da se med sabo porazumemo in pobotamo na korist pravemu napredku, pravi omiki in avstrijskemu rodoljubju.“

Tako se glasi resolucija. Pristavimo temu še nekaj besedi. Ako že ne iz politiškega razuma, da ne omenimo krščanske zapovedi, ki nam veleva ljubezen do bližnjega, vendar vsaj iz gmotnih vzrokov bi avstrijski narodi mogli misliti na prijaznost, porazumljenje in spravo.

Stiske in nadloge, ki zadevajo državo doma, nevarnosti, ki ji prete od sosedov, bi mogle siliti narode v spravo in prizanesljivost. Ali je to pravo domoljubje, ko narod narodu ne prijenja tudi takrat ne, kedar vidi, da se škoda godi obema? Na vlado se sedaj nihče ne more zgovarjati, vlada tudi ne more vsega sama storiti, sprava mora priti iz srede narodov, modra vlada mora pa tako prizadevanje podpirati. Tako bode mogoče priti v Avstriji do miru in sprave. Vendar pa neradi zamolčimo, kar se nam tukaj poglobitno zdi, in kar nam je apostol paganov tako lepo povedal, ko je rekel, da v tistih časih, ko bode pešala vera, bode pojemala tudi krščanska ljubezen, liberalizem ima prijaznost in ljubezen na jeziku, a strup v srci.

Politični pregled.

V Ljubljani 19. januarja.

Avstrijske dežele.

Iz Dunaja 18. dec. Gosposka zbornica je imela danes prvo sejo po praznikih. Došlo je precejšno število gospóde. Od udov na novo izvoljenih sta prišla: grof Grüne in sekcijski načelnik Czedit. Prvi si je izvolil desno, a drugi levo stran in obedva sta slo-

G. Šubic povdarja naj bolj to, da prereže Niagara na jednom mestu slakovodne utvore, v kterih se nahajajo okamenele kosti mastodona. Kaj pa sledi iz tega? Ako vzamemo, da je račun Lyellov resničen, da se sklepati iz te znajdbe, da je mastodon pred 36 tisoč leti že živel v Ameriki. Imali to kako važnost za določevanje starosti človeškega rodu? Ker nam je pisatelj obljubil, da hoče govoriti o sledu starosti človeškega rodu, o spomenikih, ki pričajo, kdaj da je človek že živel, bi vsak bravec res pričakoval kak sled človekov. Sledovi, ktere so nam zapustili naši pradedje, so različni. So namreč ali kosti (ostanki) njihovih teles ali pa dela njihovih rok. Se je li kaj tacega našlo v onih sladkovodnih utvorih? So li zraven mastodonovih kostij našli tudi kako človeško kost? In ako tega ne; so li našli sploh kako znamenje človekovega bivanja? — Nobene teh ali jednacih stvari niso našli! O kakem sledu človeškega bivanja pri tem drugem preiskovanji ni duha ne sluha,

Vendar g. Šubic zna si pomagati. Koj potem namreč nahajamo trditev, da je mastodon bil sovrstnik današnje flore in tudi sovrstnik človeku. V oklepah pa stoji tiskano, da je to neovrgljivo na mnogih krajih dokazano.“ (Dalje prih.)

vesno obljubo naredila. Predsednik se je spominjal umrlega uda grofa Oswalda Thun.

V Pragi je imel 7. t. m. česki klub svoj občni zbor. Ker so Čehi važen faktor v političnem življenju v Avstriji, zanima se sploh vse za razprave českega kluba in časopisi so prinesli obširna poročila o tem shodu. Menda bode tudi našim čitateljem vstreženo, ako jim ob kratkem povemo, kaj so sklepali naši severni bratje.

Letno poročilo razglša pridobitve lanskega leta, ter našteva: univerzo in prena-redbo volitvenega reda za državni zbor, in razklada klike koristi je oboje to za napredek česke narodnosti. — V preteklem letu se je začelo na bolje obračati, dasiravno še nismo vsega dosegli, in so se mogli poslanci za vsako stvar posebej poganjati. — Dasiravno nam veliko še preostaja, vendar se more reči, da smo nekaj dosegli, in to smo sami še pomnožili, ker smo gledali na to, da se narodni duh vkrepi in včvrsti in se zavest med narodom razširja. Svojo požrtvovalnost je skazal narod s tem, da je podpiral „Ustredni Matice skolska“ ki skrbi za česke šole na jezikovnih mejah. Pretečeno leto nam ni spnilo vseh nad, a krivično bi bilo, zaradi tega dolžiti naše poslance. Zoperstavlja se jim naši nasprotniki, tudi vlada ni vselej pripravljena vstreči željam. Sicer bi bilo českemu državnemu klubu mogoče, po robu se postaviti vladi, a kdor kaj tacega svetuje, naj pomisli tudi posledice tega ravnanja. Sedanja večina bi se razpršila, in vprašanje nastane, kaka bi bila proti nam prihodnja večina državnega zbora, ker je tudi mogoče, da bi prejšna ustavoverna večina priplavala k vrhu, ako se sedanja potopi.“

Kakor hitro se okoliščine premene, in se ne bode bati, da bi za sedanjo vlado nastopila gorša, se bode mogla desnica državnega zbora in tudi česki kljub prosteje gibat, kakor dosihmal. Dokler pa tega ni, je klub nekako zavezan, in le nepremišljen politikar more zahtevati, da bi klub storil korak, ki bi bil lahko osodepolen v sedanjih okolistavah. — Volitve. Za predsednika je bil izvoljen poslanec Zeithammer in v svetovilstvo naslednji gg.: dr. Edm. Kaizl, dr. Henrik Solc, Karol Cizek, prof. dr. Jan. Mestecky, dr. o. pr. Alfred Hrdlicka, Jožef Klicka in dr. o. pr. Zdenek Strobach. Na novo izvoljeni predsednik Zeithammer je razkladal v daljšem govoru, da se je česki klub državnega zbora obnašal tako, kakor je bilo na korist narodu, med drugim je tudi rekel: Mi podpiramo vlado, ker načela izražena v prestolnem govoru, prav posebno nas zadevajo; ako se izpeljejo, nam je zagotovljeno boljše stanje, kakor dosihmal. Ker tedaj podpiramo vlado v notranji politiki, smo tudi prepričani, da moramo podpirati tudi vnanjo smer vlade. Česki narod potrebuje ravno tako stalnega miru, kakor tudi vsa država. — Govoril je potem dr. Rieger, ki je rekel med drugim: Pogrešamo zelo političnega naraščaja, in treba je, da česki klub postane središče političnemu življenju in taka pripravnica zanj, kakor je bilo leta 1848. na Dunaji pravno politiško društvo, iz katerega so izšli možje, ki so potem velik upliv imeli v državi. Želeti bi bilo, da mu pristopijo razumni možje vseh stanov ter se govorov in debat vdeleže, Dan danes ni mogoče pod roko zvedeti za vsacega, ki bi bil sposoben za javno delovanje. Kdorkoli bi hotel javno

delovati v našem klubu, naj bi se oglasil, in naj se prepriča, da bode pri nas, kjer more pokazati svojo sposobnost in gorečnost, radostno sprejel. Za predmete in debate naj se osnuje poseben odsek, ki ima izpeljati sistematično svoj nalog. Tako se bode prikazalo več mož, ki bodo sposobni za javno življenje, da se jim izroče mandati. Po daljši debati so sklenili, da hočejo izpeljati to, kar je tukaj Riger nasvetoval. — Mutatis mutandis velja to tudi za naše razmere.

Iz Budapešte 13. januarja. Iz seje gosposke zbornice. Na dnevnem redu je predštev za l. 1883. Grof Franc Zichy pravi, ako primerjamo predštev preteklega leta s letošnjim, moramo priznati po primanjkljeji, da se finance zboljšujejo. Posebno kar se tiče železnic, se vse na bolje obrača, ker nastajajo družbe, ki ne zahtevajo državne pomoči. Grof Dionizij Kalnoky pozdravlja socijalistično gibanje aristokratov z radostjo; vlada se tega tudi veseli, ker hoče dninarje oprostiti davkov. Tako gibanje zamore odvrti nevarnosti socialne demokracije. Grof Cziraki prizna sicer, da se finance zboljšujejo, a tako dobro ni, kakor je govoril grof Zichy, a vse ne zavisi od vlade, da bi se poravnal pomanjkljeji. Grof Ferdinand Zichy povdarja nujno potrebo, da se povzdigne narodno gospodarstvo in zviša produktivna moč v deželi. On želi, da bi se uprava v deželi bolj osredila (centralizovala), nujna potreba zato izhaja iz posebnih razmer ogerske dežele. V novem državljanskem zakoniku (Civilkodex) naj bodo določila zastran večega in manjšega posestva ne le iz pravnega, marveč tudi iz narodno-političnega in ekonomičnega stališča. Iz cene papirjev se še ne da presoditi denarno stanje v deželi. On sprejme predlog. Govoril je še minister denarstva grof Szapari; rekel je, da je denarstvenemu ministru prvi nalog, da naravna ravnotežje v državnem gospodarstvu, a to se more doseči bolj s povišanjem prihodkov, kakor z znižanjem troškov. Da se zvišajo prihodki, prodalo se je nekaj državnega posestva. Iz kursa se ne da presoditi denarno stanje v deželi, vendar pa s primerjanjem vrednostnih papirjev drugih dežel. Predštev se sprejme v splošni debati. V specielni debati protestuje pri predštevu naučnega ministerstva škof Schuster iz Košejevic v svojem in v imenu drugih škofov, da naj se iz tega, ako sprejme predštev, nikakor posledice ne izpeljujejo zoper katoliški značaj vseučiliščne ustanove kardinala Pazmana. Po nekaterih opombah Cirakija izjavi naučni minister Trefort, da ni ga vzroka do imenovanih posledic, sicer je pa ta ustanova le osmi del tega, kar se potrosi za vseučilišča. Predštev je bil sprejet tudi v podrobnih stvareh. „Iz tega suhoparnega poročila zvemo 1) da so na Ogorskem dolg delali, da so železnice narejali; 2) da deželno premoženje (domaine) prodajajo, tedaj gredo rakovo pot; 3) da vendar sprevidijo da tako ne more iti naprej.“ Minister Tisza je potem ogodvoril na interpelacijo grofa Cirakija, kar se tiče prepira o državnih mejah. Minister je rekel, dvoje je takih prepirov. Pri nekaterih sosedje dobro vedo za mejo, a mejnika ni več. To se da lahko poravnati, ako se vladi med sabo porazumete. Drugači je v krajih, kjer je prepir zaradi meje. V zadnji stopnji imajo tukaj razsoditi postavodajavni zbori obeh dežel. Taki prepiri so z avstrijsko vlado zastran Litve in z Rumunsko. Zastran Avstrije je g. minister stavil pred-

log do ministerskega predsednika, da se pošlje komisija, ki bode stvar preiskovala in postavodajavi predložila. Kar se pa tiče Rumunije, ima se po mednarodnem pravu razrešiti vprašanje zastran prestopa mej. On je te misli, da bode to vprašanje rešila na mestu in kraji namešana komisija, vprašanje zaradi katerega je prepis, se ima skupaj vzeti, razrešiti se ima, da drug drugemu kaj prijenja. — Odgovor so vzeli na znanje. — Postavi, kateri ste med tem došli iz poslaniške zbornice, zaradi omejitve interpelacij in zaradi vojaške nabire, izročite se odboru treh, ki je ob sklepu seje o tem obravnaval in ji sprejel. V gosposko zbornico so poklicani: grof Evgen Esterhazy, Emerih Seheniji ml. in Julij Teleky.

Iz seje ogerskega državnega zbora dne 10. jan. Dalje (c. f. l. 6. dne 13. t. m.) Začne se debata, naj se omeji apelacija pri manjših kaznivnih prestopkih. — Govorilo se je mnogo, poudarjali so ustmeno obravnavo pri tožbah in govorniki niso bili zato, da bi se zopet provizorna postava izdelala. A za postavo se je potegoval pravdosodni minister, rekoč, da taka postava ni zoper državljansko prostost; postava, ki se predlaga, zahteva hitro rešenje pravn. Niže sodnije zaradi tega ne bodo preobložene, ker je civilnih tožba čezdalje manj. S tem je bila generalna debata končana. Pri posebni debati stavita Unger in Semenij predlog, da bi se pri tožbah zaradi razžaljenja časti, kjer je odločena kazen na zapor, moglo pritožiti do kraljeve sodbe; predlog se sprejme, ko je pravdosodni minister temu pritrnil. — Pride na vrsto debata o novačenji; odloži se na prihodnjo sejo. Ministrski predsednik Tisza predlaga še postavo o hišnem gospodarstvu županij.

12. januarija. Debata o novačenji se nadaljuje. Poslanca Hortsy in Csanady odbijata vso postavo. Minister deželne brambe grof Radaj prosi poslanca Hortsya, naj svoje podatke o vojaškem naboru bolje prevdari, in naj resnico govori in se ne opira samo na časnikarska poročila. Sprejme se postava v splošni debati. Pri posebni debati stavi posl. Sederkeniji nasvet, minister naj bi predložil ukaze zastran novačenja, da se bode moglo o načrtu sklepati.

Minister je na to odgovoril, da v načelu nima on nič zoper nasvet, po njegovih mislih pa je odveč, ker je mnogo časa potreba, da se postave zastran novačenja pretresajo. Poslanca Lükö in Madaras trdita, da se tukaj misli le na naj važnejše postave, sedaj pa je minister pripravljen predložiti zboru, kar se želi.

Poročevalec gospodarskega odseka, Barros prebere poročilo odborovo, kar se tiče oproščanja od colnine žita in sočivja, ki se vvažva preko taljanske meje v Tirole. Zbornica vzame to na znanje. — Prav živa debata se vname pri poročilu odseka zaradi nedotakljivosti poslancev, ko je imel zbor na znanje vzeti obsodbo poslancev Gedeona Rohoncija in Gabriela Varadiya zaradi dvo-boja. Obsodba se po dolgem besedovanju kar prosto vzame na znanje.

Naučni minister Trefort odgovarja interpelaciji posl. Hegedüs zastran praznovanja tisočletnice. To vprašanje je predložil ministerskemu svetu in akademiji znanosti, da se natanko zve leto poseđanja. Tudi svitli cesar se zelo zanimajo za to slavnost. On misli, naj se odbere poseben odbor iz državnega zbora, ki bode vodil do-

tične priprave. S slovesnostjo se lahko združi kak spominek, ali kaka stavba morda grajenje novega parlamentnega poslopja ali naj se določi kaka humanitarna ustanova.

Hegedüs vzame to hvalno na znanje.

Vnanje države.

Iz Berolina. Poslaniška zbornica je sprejela predlog, da se poplavljenec ob Rajni da 3 milijone mark državne pomoči.

Iz Pariza 15. januarija. V zbornici je minister Duclerc podal pismo zastran Egiptovskih zadev in to vprašanje zgodovinsko razložil. Med bojem, pravi Duclerc, zanašali smo se na Angleže in jim zaupali, dasiravno smo si bili v marsičem navskriž. Ko je bila vstaja zadušena, izrekla se je Francoska za status quo (naj ostane vse tako, kakor je bilo prej) in je čakala, kaj poreko Angleži. Ko je Angleška prevzela nalog, da hoče vse samo naravnati, pridržuje si Francoska prostost, da tudi ona tukaj po svojem vkrene, ter pričakuje, da ji bode pritrnila tudi Evropa.

Iz Londona. „Times“ razpravlja je okrožno pismo (Circularnote) lorda Granville povdarjajo, Angleška bode armado nazaj poklicala, kakor hitro je ne bode treba, in bo vlada v Egiptu tako osnovana, da bode Khedive imel dosti veljave v deželi. Med tem pa misli, da je njena dolžnost, Khedivu svetovati, kako da naj vpelje red, da bode mirno in varno v deželi, in za prihodnost koristno. Nota priporoča mednarodno pogodbo za pristo vožnjo bark po sueškem vodotoku, vendar naj bode ob vojskinem času prepovedano vojujočim strankam vbarkati vojake in strelivo, tudi vojne barke smejo se muditi le za odločen čas. — Pismo dalje priporoča več sprememb pri obdačenji, domačini in tujci naj se enakomerno obložijo, na više vojaške službe naj se postavijo angleški častniki, naj se imenuje evropski svetnik za denarstvo na mesta sedanje kontrole.

„Agenc. Havas“ poroča iz Petrograda. Sedaj, ko je znana okrožnica lorda Granville, katera pripoveduje, kaj da misli Angleška storiti zaradi Egipta, a tega ne predlaga v odobrenje drugim vladam, mislijo na to, da bi se druge štiri velevlasti zedinile na naslednji podlagi: Vlasti privolijo, da se odpravi kontrola (francoska in angleška) a ne privolijo, da bi se egiptovsko vprašanje rešilo brez pritrjenja Evrope.

Izvirni dopisi.

Iz Celovca, 18. prosinca. (Pomočki proti ponemčevanju.) Kaj nam pomaga jadikovati in tožiti, da je bila vsa Koroška enkrat slovenska, zdaj se pa že zadnji ostanki branijo proti germanizaciji. Kar smo zgubili, ne bomo z lepa nazaj dobili; treba je misliti na to, kako si ohranimo, kar imamo. Pomočke proti ponemčevanju bomo pa našli, če prevdarimo vzroke, ki so ponemčevanje pospeševali.

1. Nemci so silili na jug, bodisi da jim je bila domovina pretesna, bodisi da je bila premrzla;

2. Nemške oblasti, ki so nad nami gospodovale, dajale so Nemcem prednost in nekako predpravico nad nami;

3. V šole in uradnije se nam je usiloval nemški jezik;

4. Nemški naseljenci so svojo narodnost tudi v sredi med Slovenci energično ohranili in jo mehkejšim slovenskim sosedom vsilovali;

5. Nemški naseljenci so bili pridni, trezni,

varčni in zelo znajdeni za vsako obrtnijo in podjetje; znali so v kratkem obogateti in so dobili tako tudi v denarnem oziru Slovence pod svojo oblast.

To so peteri vzroki ponemčevanja na Koroškem in Štajerskem. V mnogih ozirih so se zdaj razmere za Slovence zboljšale, v mnogih pa so še tiste ostale. Zboljšalo se je to, da se zdaj Nemci ne izseljujejo več v slovanske dežele, ampak, kar jih je doma preveč, gredo v Ameriko. Toraj se sme Amerika velika sreča za vse Slované imenovati, ker brez nje bili bi Nemci že poplavalili Ogersko, Slovensko in Hrvaško. Tudi to je za nas sreča, da ne spadamo več pod Nemčijo, ampak samo še pod Avstrijo, katera po svoji naravi ne sme Slovanov zatirati, ampak jim je obljubila ravnopravnost z Nemci, ter jo bo tudi dala, ako je Prusija ne prisili k nasprotni politiki.

Ostalo nam je še ponemčevanje po šolah in uradih, in naši naporji merijo zdaj na to, da se to umetno ponemčevanje ustavi. Nemški naseljenci tudi še zdaj Slovincem svoj jezik vsiljujejo. Pomoček proti temu pritisku je ta, da se zbudi narodna zavest in narodni ponos med Slovenci, da bodo svojo narodnost bolj krepko branili in varovali.

Slovensko literaturo bi germanizatorji najrajši zatrli, da bi bili Slovenci prisiljeni, v nemških knjigah omike iskati in se tako ponemčiti. To se lahko zabrani s tem, da se med slovensko ljudstvo širijo slovenski časniki in slovenske knjige. S tem se bo ljudstvo v narodnem duhu izobraževalo, ob enem bo pa tudi podpora za slovensko literaturo, če se med ljudstvom vedno več naročnikov in kupcev najde.

Mnogo let že oznanujemo, da je treba naše knjigotržvo vrediti in organizirati, pa se le še preveč prezira, čeravno je to tako važna zadeva za ves naš narodni napredek. Slovensko ljudstvo toži, da nima kaj brati, založniki knjig pa tožijo, da imajo zgubo in da nič ne prodajo. Kako se to vjema? Prav lahko. Giontini je založil že nekaj prav lepih pripovedek s podobami; tudi Blasnik, Kleinmayer, Klein, Krajec so izdali že marsiktero za ljudstvo pripravno knjigo. Pa kdo jih bere? Kmetje iz ljubljanske okolice, ki jih vidijo pri Giontiniju v izlogi ter dajo tistih 20 kr., kar knjižica velja, in jo nesejo domu.

Slovenskim kmetom po Koroškem in Štajerskem, po Tolminskih hribih in po Isterskih pečinah se še ne sanja ne, da je kaka taka knjiga na svetlo prišla in da se za malo krajcarjev dobi! In če bi prav v kakem časniku to bral, ali bo kmet v Ljubljano šel nalašč po knjižico? Kako se knjiga naroči, tega kmet navadno ne vé, tedaj vse pri miru pusti. Ko bi bilo pa knjigotržvo urednjeno in pomnoženo, da bi si kaka bukvarna napravila v raznih krajih pomožnih podružnic na Slovenskem, bi se literatura vse drugače razcvitala. Tiskarji, založniki in pisatelji bi se vspešniše živeli, ljudstvo izobraževalo in k mili slovenščini priklenilo! (Konec prih.)

Domače novice.

V Ljubljani 12. januarja.

(Iz seje občinskega sveta 12. t. m.) Poročevalec finančnemu odseku je bil obč. svet, Hribar. Sprejeto je bilo:

1. Predštev mestne kase je: pobotnega je 129.851 goldinarje, rednih potrebščin 116.670 gid. tedaj ostane 12.881; izvanred-

nega pobotanja 4000 gld., izvanrednih potrebsčin 21.315 gld., primanka tedaj 17.815 gld., ako primerjamo ostanek, ki nastaja iz rednega pobotanja, konečno primanjka 4934 gld. Ubožna kasa: pobotanega je: 23.672 gld. 50 kr., potrebščine so ravno tako velike; mestni špital: pobotanega je: 10.777 gl. 89 kr., potrebščin 10.765 gl., ostane 12 gld. 89 kr.; mestni vstanovni zaklad: pobotanega 7764 gl. 2 kr., potrebščine 7506 gld. 93 kr. ostane tedaj 257 gl. 9 kr. in konečno predštev mestnega šolskega zavoda: pobotanega je 26.390 gl. 86 kr., potrebščin je 21.883 gl. 50 kr. tedaj ostane 4507 gld. 36 kr.

2. Mestnemu magistratu se ukaže, poganjati se za to, da mesto zopet zadobi pravico za oddajo Franc Oblakove dijaške ustanove, kakor je to izrekel ustanovitelj v svoji oporoki 22. decembra 1866.

3. Mestnemu magistratu se naroča, delati na to, da se plačilni nalog za troške zaradi razsmradenja (desinfekcija) tako vravna, da se povračilo sproti in na ravnost v mestno blagajnico odrajtuje.

4. Gospodu županu se naroči, da najme nadzornika za mestna dela, ta bi imel nagrade 75 gl. na mesec, odpovedi na 3 mesce, zagotavlja se mu še posebna nagrada, ako kaj prištedi pri popravah in pri ohranjeni stavb.

5. Mestnemu magistratu se veleva, naj obravnava s plinovo družbo, ali bi ne bila pripravljena, popustiti jasno določbo § 52 pogodbe, ki je bila sklenjena med L. A. Riedingerjem in mestno občino v Ljubljani dne 8. maja 1860 in pod kakšnimi pogoji bi bila pripravljena, vpeljati po nekaterih glavnih trgih in ulicah mesta Ljubljanskega namesto plinove razsvitljave, električno.

6. Mestnemu magistratu se ukaže, določiti posebni navod temu, kdo je opravičen, uboge sprejemati v ubožnico, in naj on da navod hišnemu nadzorniku in hišniku, da ne sprejme nikoga, ki nima privoljenja od osebe, katero je magistrat za to pooblastil.

7. Mestnemu magistratu se naroči, naj obravnava s pristojno (kompetentno) oblastjo, ali je dodatek 60 gld. 90 kr. k meščanski bolnišnici, kakor je bil uganjen l. 1444 primeren sedanjim okolnostim. — Sprejeti so bili vsi nasveti in predštev za l. 1883 odobren.

Obravnave so bile tu in tam živahne. Kar se tiče mestne ubožnice povdarjalo se je, da sedanji oskrbnik samovoljno ubožne sprejema, nasvet je bil, naj se ta posel izroči kakemu mestnemu uradniku, ki je tudi ubožni oče, ki bode morda ta posel brezplačno opravljal; akoravno se mu pa za to daje nekaj nagrade, n. pr. 100 gld., ostane vendar še 150 gld.; kajti sedanji oskrbnik dobiva 250 gl.

Kar se tiče nadzornika za mestna dela so bile misli zelo navskriž. Obč. svet. g. Lasnik je mislil, mestna inženirja imata čas opravljati ta posel. Temu nasproti so povdarjali drugi obč. svetovalci, da imata mestna inženirja bolj važen posel, nego nadzorovati delavce, nadzornik bode mogel zgodaj biti na nogah, sedaj tu, sedaj tam biti navzoč. Nekateri gospodje so v živih izgledih kazali, da je res treba tacega nadzornika; obč. sv. Peterca je rekel, da je imel on 5 delavcev, ki so šuto kopali, a mestnih je bilo 20 za ta posel, vendar je njegovih 5 toliko opravilo, kakor unih 20. Rekli so nekateri, ako se nadzorniku tudi dá 1000 gl., bode mestu še na boljem. Obč. sv. dr. Supan je pa hotel, da naj se to izroči poprej ma-

gistratnemu odseku, a obč. sv. Hribar pravi, da je to formalno prav, a vendar ne gre stvari odlašati. Konečno se sprejmo nasveti finančnega odseka.

(Hranilnica ljubljanska) je imela 30. p. m. (1882) sejo v dvorani nove hranilnice. Ravnateljstvo je predložilo načrt novega poslovnika (Amtsinstruktion), ta je bil odobren; poročevalec dr. Supan predlaga, naj se umešča dvoje novih vradniških služeb, namreč tajnika, ki je pravoznanec ali v pravoslovji izveden, in kontrolorja. Prva služba, tajnikova naj se razpiše; na druga mesta, namreč kontrolorja, blagajnika, in na mesta potem izpraznjena naj se umeste vradniki iz hranilnice. Postali so: pristav Kagnus, blagajnik; oficial Šiškar, kontrolor; oficial Didak, pristav; drug oficial Rojakovič, prvi oficial; kancelist Rudolf, drug oficial; tretji kancelist Rudolf, prvi kancelist. — Predsednik Dreo je omenil zaslug umrlega kuratorja g. Maliča; volili so potem ravnateljstvo. — G. Dreo, predsednik, g. Bürger, predsednikov namestnik, gg.: Souvan, Stedry, dr. Supan in dr. pl. Schrey, kuratorji; gg.: Jožef Lukman, Em. Mayer, Artur Mühleisen, Ferdinand Mahr, Jožef Kordin, dr. Pfefferer, Anton pl. Gariboldi in Lasnik, udje ravnateljstvu. Ravnateljstvu so na predlog gosp. vladnega svetovalca dr. Stöeckelna izrekli zahvalo. Posojilnici v Metliki so posodili 2000 gl. — Na novo izvoljeni udje so gg.: Janez Baumgarten, ml., France Doberlet vitez Gutmansthal-Benvenutti, svetov. dež. nadsodnije Kaprec, obrist Knobloch, Jožef Vincenc Krisper, svet. dež. sodnije Ledemig, Karol Leskovic, Henrik Maurer, kanonik pl. Premerstein, Matej Trean, M. Waldherr in svet. dež. sod. pl. Čuber.

Razne reči.

— Učiteljska služba v Ljubnem na Gorenjskem s 400 gl., stanovanje in zemljišče iz vstanove Filip Grošelneve, je razpisana do 15. svečana 1883.

— V Gorjah na Gorenjskem nad Blejskim jezerom so osnovali na Silvestrov dan bralno društvo. Taka društva dobro vojena, morejo veliko koristiti za izobraženje prostega ljudstva, človek v prostih urah hoče imeti zabave, ako nima poštene hrane, išče si je, kakor ve in zna. V tem pomenu morejo bralna društva mnogo koristiti, šole imajo sedaj povsod, mladina se uči brati, naj bi tedaj priučeno sebi obračala na korist in zabavo.

— V St. Louis v Ameriki je bil zopet požar v gostilni „Planter House“ v nedeljo ob 5. uri zjutraj. Gostov je bilo 240, ki so iskali ubežati ognji. Na stopnjicah je nastala gnječa, da so se 4 ljudje zadušili. Požarna straža je v 2 urah ogenj pogasila, tudi sedaj je bilo baje zažgano. Ponesrečene so spoznali, med njimi je bil tudi knjigovodja kupčijske banke v Siverpool, Aksel Wat, ki je pogoljufal za 12.000 lib. strlg.; ljudem je ubežal, a maščevalni roki božji ni ubežal. Tako je rado na svetu, s krivičnimi trpe tudi nedolžni, hudobija človeška je grozna, a maščevalna roka božja jo dohiti.

Eksekutivne dražbe.

20. jan. Ponavlj. držb. pos. Neža Lebar iz Prevolj 300 gld. Brdo. Ponavlj. eks. držb. pos. Ant. Hren Zagorica. Lašice. 1. eks. držb. Katarina Pregled iz Kamnika. Kamnik. 1. eks. držb. pos.

Franc Kožel iz Stahovec 1823 gld. Kamnik. 3. eks. držb. pos. Jožef Pestel iz Podrage. Vipava. Ponavlj. eks. držb. pos. Urša Kren, Zagorica. Lašice. 2. eks. držb. pos. Janez Hočevnar iz Spodnj. Bernika. Kranj. 1. eks. držb. pos. France Rupert iz Iga 2979 gld. Ljubljana.

23. jan. 1. eks. držb. Fran e Zakrajšek, Gorenjavas 510 gld. Trebno. 3. eks. držb. pos. † Ignac Klemenčič iz Luže. Trebno, 3. eks. držb. pos. Franc Strniša iz Spodnjega Vrha 1129 gld. Trebno.

24. jan. 3. eks. držb. pos. Andrej Zalar iz Sp. Otave, 1340 gld. Lož. 1. eks. držb. pos. Neža Kern iz Našoviči 944 gld. Kamnik. 1. eks. držb. pos. Tomaž Končnik Poreber, 1172 gld. Kamnik. 1. eks. držb. pos. Andrej Kramar, Blato. Ljubljana. 1. eks. držb. pos. Valentin Sajovic, Ježica 3902 gld. Ljubljana. 1. eks. držb. pos. France Petrič iz Loga. Ljubljana. 1. eks. držb. pos. Anton Mercun iz Moranč 641 gld. Brdo. 1. eks. držb. pos. Marija Jarec, Orle, 1392 gld. Ljubljana. Več parcel Marijane Žgur iz Podbrga. Vipav.

26. januarija. 3. eks. drž. pos. Franc in Marija Mršnik iz Smerja. Bistrica. Ponavljena drž. pos. Mibaela Vrh iz Prema. Bistrica. 2. in 3. eks. drž. zemljišča urb. št. 6 pod graščino Prem. Bistrica.

Umrli so:

16. jun. Jera Grad, gostija, Polanska cesta št. 47, prsna vodenica. — 17. jan. France Štrukelj, 2. mesca, božjast. — 18. jan. Helena Kečmar, gossija, 66 let, Rožne ulice št. 35, pljučna jetika. Janez Müller, načelnik postrežčkov 74 l., Kravja dolina št. 20, spridenje slez.

V bolnišnici:

16. jan. Jakob Kokovica, rudar, 40 let.

Tržne cene v Ljubljani.

17. januarja.

Pšenica banaška hektoliter 9 gl. 75 kr.; domača 7 gl. 75 kr.; reš 5 gl. 60 kr.; ječmen 4 gl. 12 kr.; ajda 5 gl. 44 kr.; proso 5 gl. 28 kr.; turšica 5 gl. 44 kr.; oves 3 gl. 97 kr.

Obče znane in izvrstne na Tržaški razstavi s srebrno svetinjo odlikovane

voščene sveče

iz čistega nepokvarjenega čebelnega voska (14) priporočata

P. in R. Seemann v Ljubljani.

Takoj da v najem

prostorno hišo

s gospodarskimi poslopji, vrti in na okoli ležečimi njivami v Šneberjah blizo Ljubljane poleg ceste.

Plačilni pogoji in vse razmere so za gostilnično obrt in vsakovrstno kupčijo prav ugodni.

V prodaji so tudi furmanski vozovi, žitni predali in dobro ohranjena kočija s 4 sedeži poceni.

Marija Dogan,

(2) posestnica v Ljubljani, na južnem kolodvoru.

Homeopatično apoteko,

od aleopatične popolnoma ločeno, je po Hahnemannu in Hagerju vravnal lekarničar Piccoli v Ljubljani na dunajski cesti, ki prvotne tinkture, kakor tudi raznotere prereditvene naj natančneje pripravlja. Kuglice, ki jih on rabi, so iz mlečnega sladkorja, kakor jih zaukazujeta Hahnemann in Hager, ter jih rabijo tudi homeopatični zdravniki sploh. Naročila naj se pošiljajo pod naslovom „homeopatična apoteka g. Piccoli-a v Ljubljani“, ki jih bode točno in ceno okrsbela. (9)

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.